

DON MATTEO (MATE) IVČEVIĆ

UDK: 929Ivčević, M.
Primljeno: 11. IX. 2014.
Pregledni rad

HANIA MLADINEO MIKA
Državni arhiv u Splitu
Glagoljaška 18
21000 Split, HR

Na temelju originalnih spisa pohranjenih u Državnom arhivu u Splitu u Osobnom arhivskom fondu Mate Ivčević i pratećoj literaturi prikazan je rad sekularnog svećenika, vrsnog profesora, pedagoga, pisca i prevoditelja Mattea Ivčevića. Poblize je prikazano razdoblje njegove službe kao profesora gramatike i prvog profesora hrvatskog jezika u Klasičnoj gimnaziji u Splitu. Kao bibliofil, on je ne samo skupljao rijetke i vrijedne knjige nego ih je rado i darivao raznim crkvenim i svjetovnim knjižnicama. Posebno je zanimljiva njegova molba upućena caru Franji Josipu I. da prihvati na dar knjige namijenjene Carskoj knjižnici.

Ključne riječi: sekularni svećenik, profesor, Klasična gimnazija u Splitu, školstvo u Dalmaciji, hrvatski jezik, bibliografija

Matteo, Mate, Matej, Matija Ivčević, Ivcevič, rođen je u Trogiru 22. studenog 1818. godine od oca Tome i majke Barbare Kalebota.¹ Umro je u Trogiru 23. kolovoza 1889.² Bio je svećenik, profesor, knjižničar i ravnatelj gimnazije u Zadru i Dubrovniku, pedagog, pisac, prevoditelj, član utemeljitelj Matice dalmatinske u Zadru, član Komisije za izdavaštvo školskih knjiga, kolekcionar starih i vrijednih rukopisnih i tiskanih knjiga te ugledni dobročinitelj.

Osnovnu školu *C. R. Scuola Elementare* pohađao je u Trogiru i Šibeniku, gimnaziju, *Il Corso Ginnasiale*, u Splitu i Zadru, filozofiju, *Il corso Filosofico nell' I. R. Liceo di Zara*, slušao je u Zadru, teologiju, *Il Corso Teologico nel Seminario Centrale di Zara*, u Zadru, katekizam i metodiku, *La Catechistica e la Metodica nel Seminario di Zara*, u Zadru, opću povijest (izborni studij), *Storia Universale (studio libero) nell' I. R. Liceo di Zara*, u Zadru, uzvišenu pedagogiju, *La Pedagogia Sublime nell' I. R. Liceo di Zara*, u Zadru, te istočne i hrvatske jezike, *Le lingue Orientali ed Illiriche nel Seminario Centrale di Zara*, u Zadru. Sve škole, obvezne i izborne, završio je s pohvalom.³ Uz talijanski, hrvatski⁴ i latinski jezik, na kojima je pisao povijesne feljtone, političke komentare, prigodnice, pohvale, panegirike svecima, nekrologe te književne osvrte i rasprave, dobro je poznao grčki, starohrvatski, *slavo antico*, jevrejski sirijski, kaldejski, arapski, a učio je i njemački jezik.

Za svećenika nižeg svećeničkog reda zaređio se u Trogiru 16. rujna 1839.⁵ godine. Crkva je za primanje redova tražila od kandidata da imaju određenu dob, teološko-moralnu izobrazbu te da dolično poznaju tajnu vjere. Da bi primio prvu tonsuru⁶ *ulaska u klerički stalež, klerik je trebao poznavati svete obrede, molitvene formule i razne druge stvari.*⁷ Dozvolu za davanje sakramenta Pomirenja (ispovijed, pokora) dobio je od splitskog biskupa Aloisia Marie Pinija u Splitu 9. lipnja 1845.⁸ S tom dozvolom mogao je davati sakrament svete ispovijedi svima osim koludricama. Na Pagu se 1. rujna 1844.⁹ zaređio za svećenika u nazočnosti kanonikâ zadarskog Kaptola Vicka (*Vicentio*) Ivčevića¹⁰, Jurja (*Georgio*) Buže, arhiepizbitera otoka Paga i mnogih drugih crkvenih uglednika. Slijed svojih zaposlenja dao je sam Matteo Ivčević u tablici 1871. godine: *Tabella di Qualificazione del Direttore Provvisorio dell'I .R. Ginassio Superiore di Ragusa D^{on} Matteo Ivčević da Trau.*¹¹

Prije reforme školstva:¹²

1°. *Prefetto di Camerata nel Seminario Centrale Teologico di Zara, con approvazione dell' Ecc I. R.*¹³. *Governo della Dalmazia, come dal D^{no}*¹⁴*Rev. mo*¹⁵ *Ordinariato di Spalato, 31. Ottobre 1843. N°: 1385.I. come pure, l' anno innanzi, Prefetto Maggiore nel Seminario Diocesano Zmajević*¹⁶ *di Zara.*

2°. *Professore Supplente di Gramatica, con Giuramento prestato li 6. Nov. 1844. nell' I.R. Ginassio di Spalato, come dal D^{no} dell' Ecc.I. R. Governo N: 23637/4675 del 29. Ottobre 1844., comunicato col N°:1554. del 29. Ottobre del Rev.mo Ordinariato Arcivescovile Metropolitano di Zara. K.*

Dopisom Biskupskog ordinarijata u Zadru, u potpisu biskup Ivan Berčić (*Gio. Giovanni Bercich*), od 29. listopada 1844. pod brojem 1554, obavještava se Mattea Ivčevića da je odlukom preuzvišene c. k. Vlade postavljen na mjesto profesora suplenta na katedri za gramatiku na c. k. Gimnaziji u Splitu¹⁷. Mjesto je ostalo upražnjeno nakon smrti profesora Grge Alačevića (*Gregorio Allacevich*).¹⁸

3°. *Professore Effettivo di Grammatica nello stesso I.R. Ginnasio come dal Dispaccio della Ecc. Commissione Aulica pegli Studi 6. Aprile 1846. N°: 2286/197 comunicato col N°: 8871/1906 del 25. Aprile stesso dell' Ecc. I.R. Governo della Dalmazia. L*

Poslije reforme školstva:¹⁹

4°. *Stabilmente confermato nell' Impiego di Professore Ginnasiale dopo il Triennio di Prova, come dal Dispaccio dell' Ecc. I.R. Ministero di Pobl.²⁰ Istruzione, 15. Giugno del 1849. N°: 4170/536, comunicato col N: 12856/2278, della Ecc. Presidenza Governativa di Zara. M. 5°. Professore approvato di Lingua Illirica, come dal Dispaccio dell' Ecc. I.R. Ministero, 28. Agosto 1848. N°: 5602/700 e 26. Dicembre 1849. N°: 8134/1057: la quale insegno' gratuitamente per disposizione della c.r. Direzione Ginnasiale di Spalato, quando non era ancora studio di obbligo. N.*

6°. *Membro della Commissione pella Revisione e Riduzione dei Libri Scolastici Elementari in Dalmazia, come dal D.¹⁰ della Ecc. Presidenza Governativa N°: 1353/257 del 2. Febbrajo dell' anno 1849. O.²¹*

7°. *Catechista e Professore nell' I.R. Ginnasio di Spalato, nel II° Semestre 1850/1., per disposizione del Rev:mo Ordinariato, e della c.r. Direzione Ginnasiale, come dai D.¹¹ N°: 837. del 16. Aprile, e N°: 143 del 18. Maggio 1851. P 1.2.*

8°. *Bibliotecario nell' I. R. Ginnasio di Spalato, come dal D¹⁰ della c.r. Direzione, N°: 73. dal 22. Dicembre 1851. Q.*

9°. *Professore nell' I.R. Ginnasio Superiore di I^a. Classe in Zara, trasferito, in ricognizione di meriti, da quello di Spalato, col Dispaccio 24. Giugno 1852. N°: 5439/684. dell' Ecc. I.R. Ministero comunicato col N°: 566 del 28. Luglio dell' Ecc. I. R. Luogotenenza della Dalmazia. R.*

10°. *Revisore delle Produzioni Teatrali in Dalmazia fin dal 1852. come dallo scritto della Ecc. Presidenza Luogotenenziale Dalmata, del 29. Ottobre N°: 1905. S.*

11°. *Membro del Comitato per la formazione della Biblioteca Giovanile, fondata a memoria della elevazione del Ginnasio di Zara al grado di I^a Classe, come dal D.¹⁰ della c.r. Direzione Ginnasiale N°: 322, di data 8. Dicembre 1855. T.*

12°. *Professore Anziano, coll'emolumento di fmi²²1000 m. c. della Categoria Superiore, come dal Dispaccio dell' Ecc. I.R. Ministero, 17. Agosto 1857.. N°:13.517 comunicato col N°: 303 di data 4. Settembre, della c. r. Direzione Ginnasiale. U.*

13°. *L' Ecc. I.R. Ministero di stato col Dispaccio dell' 8. Giugno 1866. N°: 4781. C.U. gli acorda la seconda Aggiunta Decennale di f. 100. m. c. dal 1. Maggio 1866.comunicato col N°:263.del 26. Giugno 1866.della c. r. Direzione Ginnasiale.V.*

14.° *Col D.¹⁰ della c. r. Direzione Ginnale²³,N°: 140. dal 1.Giugno 1862. dipendente da quello della Ecc.I. R. Luogotenenza N°:9068/2139 del 29. Maggio, viene nominato Professore del Corso Extraordinario della lingua Illirica per non Inscritti al Ginnasio ; nel quale ufficio continuo' dal 5. Giugno 1862. fino li 14. Luglio 1863., come risulta anche dal N°: 1428 della Inclita Giunta Provinciale Dalmata, 3. Ottobre 1863.X.Y.*

15°. *Membro del comitato della Inclita Giunta Provinciale Dalmata pel Conferimento dei Premi e Sussidi, promessi agli Autori di Opere Slave pel popolo, come dallo Scritto N°: 1264.del 5.Giugno 1862. Z.*

16°. *Col D.¹⁰ della c.r. Direzione Ginnale N°: 256, 4. Agosto 1865. viene nominato definitivamente ad Amministratore dalla Biblioteca Giovanile presso il c.r. Ginnasio Superiore di I.^a Classe a Zara. A.A.*

17°. *Col D.¹⁰ della Ecc. I. R. Luogotenenza Dalmata, dd.28.Settembre 1868. N°:13122/III comunicato dalla c. r Direzione Ginnale, N°:341 dal 30 Settembre, stesso, viene nominato a Direttore Interinale del Ginnasio Superiore di Zara. OOO.*

18.° *Col D.¹⁰ dell' I.R. Consiglio Scol. Provinciale, N°:16 dd. 10 Agosto 1869. viene incaricato a continuare nella stessa Direzione Interinale del Ginnasio di Zara; nel quale D.¹⁰ l' I.R. Luogotenente Giovanni Cav. Wagner²⁴ gli fa il seguente elogio: In questa occasione poi trova di tributarle i ben meritati encomi per lo zelo speciale e per l' avvedutezza con cui Ella seppe dirigere l' Istituto e mantenervi la disciplina durante il corrente anno Scolastico.SSS*

19°. *L' I. R. Dirigente della Ecc. Luogotenenza Dalmata, Giuseppe Barone Fluk²⁵ con suo D.¹⁰ N:° 320-pr. dd. 5.Maggio 1870. lo nomina Membro della Commissione Esaminatrice nelle due lingue del Paese, l' Italiana cioe' e la Slavo – Dalmata, per Candidati del Ramo Politico- Amministrativo. UUU*

20°. *Sua Ecc. Il Sig. Ministro del Culto ed Istruzione, con Dispaccio 4. Novembre 1870. N: 10279 lo nomina in Provvisorio Direttore del Ginnasio di Ragusa. YYY.*

Matteo Ivčević nije bio zadovoljan odlukom *N. Pr. Popečitelja Nastave i Naukah* od 4. studenoga 1870., br. 10279, kojom mu se naložilo da upravlja *C. K. hrvatskom Gimnazijom u plemenitom i uljudnome gradu Dubrovniku*. Stoga je uputio molbu namjesniku za Dalmaciju feldmaršalu i predsjedniku Pokrajinskoga školskog vijeća Gabri (*Gabriel*) barunu Rodiću²⁶ da pokuša spriječiti njegov premještaj iz Zadra u Dubrovnik.²⁷ Kao jedan od razloga svojega negodovanja naveo je sljedeće: *Prvo iza tolike neprestane moje službe na Gimnazijah naslonjen na školske zasluge i na vanredna nastojanja, kojimi sam često bio na ruku Vlastim Državnima i crkavnim, kao što dokazuju moje Svidočnice, i što poznaje i sad isto Pr. Namiestničko Predsjedništvo, koje me je imenovalo Izkušateljem jezikoslovnog Odbora za Činovnike i državno-opraviteljne, ja sam se nadao jednom potvrđenom Upraviteljstvu na Višoj Gimnaziji. A to s toga što je svist moja, uviežbana dugim izkuštvom u mnogovrstnih struka obuke, toliko na Splietskoj, koliko na Zadarskoj Gimnaziji, budila u meni pouzdanje, da ću dovršit tiek moj javni s boljim zadovoljstvom; radi česa nemogoh se primiti ni Upraviteljstva ponudjenog mi na Realnoj Gimnaziji Šibeničkoj, ni Korčulanskoj.*

S druge strane, premda sam ja, kao što je svakom poznato, vazda primio najpokornije odluke mojih Starešina, ništamanje, u jednoj stvari, koja se mene toliko tiče, budi mi prosto očitovati najponiznije: da sam se ja zadnjeg puta natjecao za opraznjeno Upraviteljstvo Splitske Gimnazije, po Objavi 12. Svibnja p.p. Br. 983/p.s.v., a da sada miesto onog, daje mi se Upraviteljstvo Dubrovačko, koje nisam pitao; pa i to samo privremeno.²⁸

Njegova molba nije bila prihvaćena te je Matteo Ivčević proveo u Dubrovniku sljedećih trinaest mjeseci; osam obnašajući dužnost privremenog upravitelja, (*Direttore Provvisorio*) te pet kao upravitelj (*Direttore Effetivo*). Godine 1872. po povratku u Zadar imenovan je upraviteljem Više zadarske gimnazije. Na toj dužnosti ostao je do umirovljenja 1876. U istoj tablici prikazao je Matteo Ivčević svoja literarna djela pisana u stihovima i prozi pod naslovom *Altri Titoli e Produzioni Letterarie in Verso e in Prosa*, koja je podijelio u tri dijela: *I., II. Titoli Ecclesiastici i III. Produzioni letterarie a stampa fin dall'anno 1837. di argomento spetante la Religione, la suddita Fedelta', la Storia patria, la Letteratura Italiana e Slava, e la Educazione della Gioventu' ecc.*²⁹

KLASIČNA GIMNAZIJA U SPLITU

Naziv gimnazija potječe od starogrčke riječi *gymnasion* – vježbanje, a nastala je kao vježbalište, odnosno gimnastičko i atletsko igralište za mladiće.

Kasnije je uvedena i teoretska nastava. Rimljani su od Grka preuzeli gimnaziju kao odgojnu ustanovu prilagodivši je svojem shvaćanju odgoja i stjecanja znanja. Tijekom IV. i V. stoljeća Rimljani su razvili koncept sedam slobodnih znanosti (*septem artes liberales*), s time da su gramatika, retorika i logika tvorili trivijum (*trivium*), a aritmetika, geometrija, astronomija i glazba kvadrivijum (*quadrivium*). Sedam slobodnih znanosti prihvatilo je kršćanstvo, koje je nastavilo tradiciju školovanja unutar crkvenih institucija, a benediktinski redovi³⁰ preuzimaju na sebe institucionalno obrazovanje. Prvu javnu gimnaziju sličnu današnjoj osnovali su godine 1503. pavlini u Lepoglavi. Isusovci kao najpoznatiji osnivači i širitelji gimnazija dali su joj osnovni oblik iz kojega se tijekom vremena razvio današnji izgled gimnazije. Isusovci su godine 1599. napravili školski propis o uređenju gimnazija pod nazivom *Ratio atque instituto studiorum societatis Iesu*, prema kojem je gimnazija imala pet razreda, a zvali su se prema nastavnim programima: *classis infima (principisti)*, *media (gramatisti)*, *suprema gramaticae (syntaxisti)*, *humanitatis (poetici)* i *rethoricae (rethorici)*.³¹

Godine 1581. osnovano je u iznajmljenoj kući u Splitu prvo sjemenište za odgoj svećenika, koje je otvorio splitski nadbiskup Ivan Dominik Marcot de Seraphinis, zvan Foconio, izvršavajući naredbu pape Grgura XIII.³² Zbog nestašice financijskih sredstava i kvalitetnih nastavnika zavod je 1593. zatvoren. Splitski nadbiskup Stjepan Cosmi³³(1783.-1707.) otputovao je 1699. u Veneciju i Rim kako bi ishodio dozvolu od Mletačkog vijeća te privilegije od pape Inocenta XII. i kardinala Ottobonija za otvaranje sjemeništa u Splitu. Nadbiskupsko sjemenište otvoreno je 1700. godine, a djelovalo je kao klasična gimnazija s pravom javnosti. Za rektora Sjemeništa i jednog od prvih učitelja imenovan je somaski³⁴ pater Alessandrini, bliži rođak Stjepana Cosmija.³⁵ Svoju kuću, u ono vrijeme jednu od najljepših u Splitu, za smještaj Sjemeništa darovao je kanonik Dujam Cuppareo, zadnji potomak te splitske obitelji.³⁶ Godine 1817. Gimnazija je odvojena od Sjemeništa te stavljena pod državnu upravu, ali i dalje je ostala smještena u dijelu kompleksa Cosmijeva Sjemeništa. Zbog skućenog i neprimjerenog prostora godine 1825. Klasična gimnazija prelazi u Nadbiskupsku palaču blizu Katedrale. Ni u zgradi stare Biskupije uvjeti za rad gimnazije nisu bili povoljni. Zbog toga je Vlada dala podignuti kuću pokraj Srebrenih vrata Dioklecijanove palače, s unutrašnje strane, uz perimetralni zid. Novo zdanje imalo je osobine skromnog i smirenog klasicizma, a njegov projektant bi po nekim indicijama mogao biti

Vicko Andrić.³⁷ Početkom listopada 1836. godine Gimnazija se preselila u novu zgradu, u kojoj je ostala do studenog 1863., kada se ponovno seli, za potrebe škole, u preuređenu kuću Grge Grisogona, smještenu zapadno od mletačkog bastiona Cornaro. Uz Klasičnu gimnaziju, tu je bila smještena i Ženska realna gimnazija. S vremenom je školska zgrada postala nedostatna za rad obiju gimnazija. Broj đaka i nastavnika stalno se povećavao, a zgrada je bila trošna, derutnih zidova i podova. Ni približno nije odgovarala novom zakonu o gradnji škola u pogledu visine katova, površine i zapremnine kabineta i učionica, svjetla i kapaciteta sanitarnih prostorija.³⁸ Sve se više uviđala potreba za novom školskom zgradom, koja bi zadovoljavala tražene uvjete. Konačni projekt za novu zgradu u Spinutu razradio je arhitekt Emilio Cicilijani. U nedjelju 15. rujna 1940., uz skromnu svečanost, zbog ratnih zbivanja, kako je u svom govoru naglasio ravnatelj Klasične gimnazije Ivo Juras, otvorena je nova školska zgrada. Zapadni dio zgrade pripao je Klasičnoj gimnaziji, a u istočnom dijelu smjestila se Muška realna gimnazija. Prigodni govor prilikom otvorenja te škole održao je ravnatelj Zvonimir Zlatar.

Zbog odvajanja Gimnazije³⁹ od Sjemeništa i prelaska pod državnu upravu 1818. godine donesen je Gimnazijski zakon⁴⁰, kao jasna i precizna zbirka naredaba i propisa o osnivanju i organizaciji gimnazija unutar granica Austrijskog Carstva. U tom zakonu prikazani su osnovni pravci gimnazijskog ustroja i nastave. Burni događaji koji su uslijedili 1848. godine unijeli su velike promjene u javni život. Iste godine provedena je reforma gimnazija prema kojoj su gimnazija i liceji integrirani u jedan zavod kao osmo razredna gimnazija.⁴¹ Licej koji je do tada bio u sklopu Sjemeništa, priključen je Gimnaziji kao sedmi i osmi razred.⁴² Ukinuta je Dvorska komisija za odgoj i obrazovanje, a umjesto nje osnovano je Ministarstvo za bogoštovlje i nastavu, koje je donijelo odluku o novim reformama. Upravu škole sada vode nastavnički zborovi s perfektom na čelu, a odluke se donose na sjednicama nastavničkih zborova većinom glasova. S time prestaje podređenost škole Okružnom poglavarstvu. Jedan od značajnijih događaja u dalmatinskom školstvu uopće bilo je uvođenje hrvatskoga jezika. Ministarstvo prosvjete izdalo je 2. rujna 1848. dekret kojim se određuje da se u pučkim školama mora podučavati učenike na njihovu materinskom jeziku.⁴³ Takvo poučavanje treba početi već iduće, 1848./49., školske godine, ako se ne naiđe na nepremostive zapreke, a svakako barem u trivijalnim školama i u prvom razredu viših škola.⁴⁴ Na Carevinskom vijeću

7. rujna 1848. dalmatinski poslanici dr. Božidar Petranović i Stjepan Ivčević iznijeli su sljedeće prijedloge:

1. da se u svakoj većoj župi u Dalmaciji osnuju ilirske škole na trošak države;
2. zato neka se zasad osnuju dva internata za preparandiste, jedan u Splitu, a drugi u Dubrovniku;
3. da se počnu prevoditi školske knjige;⁴⁵
4. zato da se kasnije uzmgone prijeći iz trivijalnih škola u više, trebalo bi se već sad uvesti narodni jezik kao obvezatan i u Zadarski licej i u tri gimnazije i u treći razred glavnih pučkih škola u primorskim gradovima;
5. da se nakon određenog vremena podučavaju svi predmeti u višim školama na ilirskom jeziku.⁴⁶

Bečka je Vlada dekretom od 10. listopada 1848. zatražila od uprava škola mišljenje o uvođenju hrvatskoga jezika. U splitskoj Gimnaziji profesor Matteo Ivčević podnio je molbu tražeći da mu se omogući predavati *ilirski* jezik. Dopisom od 28. kolovoza 1848. imenovan je profesorom, *professore approvato di lingua Illirica*, a dopisom c. k. Gimnazije u Splitu od 27. veljače 1849. pod brojem 20, koji su potpisali *prefetto Giovanni Marussich*, Ivan Marušić, nadstojnik gimnazije, i *Gio. Domenico Dottor Svilan*, Ivan Dominik Svilan, za profesore hrvatskoga jezika imenovani su *Sacerdote Secolare I. R. Professore Matteo Ivcevich* i profesor *Luca Svillovich*⁴⁷. Učenici su bili podijeljeni u dvije sekcije; prvoj sekciji, od slova A do slova M, predavao je profesor gramatike Matteo Ivčević, počevši od 4. svibnja, a drugoj, od slova N do slova Z, predavao je profesor gramatike Luka Svilović, od 8. svibnja.⁴⁸ Naredne godine donijele su znatne promjene u korist hrvatskog jezika. Dana 10. ožujka 1880. u Beču je potpisan dekret kojim hrvatski postaje nastavni jezik na splitskoj Gimnaziji.

Za potrebe svojih učenika Matteo Ivčević napisao je knjižicu *Precetti Elementari di Lingua Illirica Raccolti dal Prof. Matteo Ivčević ad uso dei suoi scolari 1849*.⁴⁹ Osnovna pravila hrvatskog jezika napisana su crnom tintom na papiru veličine 22,5 x 18 cm, neuvezanih listova, složenih kao sveščić od šesnaest stranica, od kojih je osam bilo ispisano. Dodatak sveščiću je nešto uži, veličine 22,5 x 10 cm, a od ukupno četiri stranice tri su ispisane. Korice su blijedosive boje, dok su unutarnji listovi žućkasti. Knjižica je podijeljena na dva osnovna dijela. Prvi dio podijeljen je na slijedeća poglavlja:

*Parte I^a (Prvi dio)**1. Dell' Alfabeto*

Alfabeto latino ridotto ad uso della Lingua Illirica .Lettere majuscole e minuscole staccate A.a; B.b; C.c; Ć.ć; Č.č; D.d :E.e ;F.f; G.g; H.h; I.i; J.j; K.k; L.l; M.m; N.n; O.o; P.p; R.r; S.s; Š.š; T.t; U.u; V.v; Z.z; Ž.ž. Lettere unite Dj:dj; Lj.lj; Nj.nj;Tj.tj; Dž. (vedi Kazich Kašić Gram.)

*2. Dell' Ortoepia (Pravoričje)**3. Lettere unite**4. Divisione delle lettere (Razdio slova)**5. Dell' Accento (Naglasak)**6. Del cambiamento delle Vocalli**7. Del Cambiamento delle Consonanti*

U dodatku pod napomenom NB.⁵⁰ napisao je: *Pria di passare alle Parti dal discorso si mettono ad esercizio di lezione 8 novellette colla traduzione italiana,alcune delle quali in carattere m.s.⁵¹ 1. epistola ed 1. Evangelo, 1. § della mia traduzione, 1. del N.T. ma pria i nomi dei segni che entrano all'ortografia e che fanno per l'ortografia p. e.⁵² virgola, punto ecc.*

Uz napomenu dodatak sadrži još dva dijela: Prvi, *I^a Alla fine della I^a Parte qual fondamento di lingua, vocaboli,(semplici, composti di Giovani vocaboli turchi) frasi, proverbie, dialoghi ecc.,* i drugi, *II^a Parte Come esercizio di lezione e traduzione.* Drugi dio sadrži pet točaka, od kojih su prva i druga prekrižene:

3. Novelletta colla traduzione in caratteri corsivi per saggio di m.s.

4. Pezzi per traduzione in italiano.

5. Pezzi Italiani da tradursi in illirico.

Prema napomeni koja se nalazi na prvoj stranici (NB. *Si stampino non cosi in colona, ma in righe.*) može se zaključiti da je knjižica bila pripremljena za tisak.

DARIVANJE KNJIGA

Kao istinski bibliofil Matteo Ivčević sakupljao je, a ujedno i donirao brojne knjige za potrebe crkvenih i svjetovnih knjižnica. Tako je već 1847. u Kronici Klasične gimnazije upisano: *Profesor gramatike svjetovni svećenik darovao je budućoj knjižnici knjižicu O Danteu Alighieriju V. pjevanje pakla, izloženo s povijesnim, estetskim i filološkim bilješkama itd. (od 32 stranice) Mate Ivčević Trogiranin, Split, tiskara Olivetti i drugovi, 1847.⁵³ Zadarskoj knjižnici, Biblioteca Comunale Paravia,⁵⁴ darovao je 1858. sljedeće knjige i jednu*

- litografiju:⁵⁵
1. *Lettere di alcune illustri Italiane a Gianluca Garagnin, Vincenzo Drgo e Giandomenico Stratico - Zara 1857. Tip. Demarchi Rougier.*
 2. *Di Antonio Tochich da Spalato. Cenni Zara, Tip. Dei Fratelli Battara 1856.*
 3. *Breve Geografia della Palestina ad uso degli Studenti del Ginnasio Inferiore, Zara, Tip. Fratelli Battara 1851.*
 4. *Delle lodi di Sant' Anastasia Martire, Orazione detta il 15. Gennajo 1851. Spalato Tip. Vedova Piperata di Bernardo e compagno 1851.*
 5. *Povist Vangelska – Rukopis Dra. Jeronima Kavanjini-a. U Zadru Tiskom Bratje Batarata 1853.*
 6. *Di Dante Alighieri il Canto V. Inferno esporto con note istorich, estetiche, filologiche ecc. Spalato Tip. Olivetti e Comp. 1847.*
 7. *Novena vesperi e Messa ecc. in onore di S. Luigi Gonzaga. Spalato Tip. Olivetti e Com. 1847.*
 8. *Litografia rappresentante la Vila che illustra l' articolo della Strenna Dalmata, pag. 57. Zara Tipo-litografia Demarchi – Rougier.*
 9. *Alla Cara Memoria di Don Marco Scarante l' i.r. Ginnasio Superiore Zara, Gennajo 1858. Tip. Demarchi Rougier.*
 10. *Atti Scritti di A Tochich - Zara 1858. Tip. Battara.*
 11. *Necrologia di M. R. P⁵⁶. Constantino da Pasmano ecc. Zara 1860. Tip. Demarchi Rougier.*

Godinu dana kasnije Knjižnici Gimnazije u Zadru, *Biblioteca Patria, istituita presso il .C. R. Ginnasio Superiore di I^a Classe in Zara,*⁵⁷ darovao je knjige, a gimnazijskom muzeju osam kovanica: 1. *Piccola Dalmata avente da una parte l' effigie di D. Doimo, dall'altra S. Marco*

2. *Moneta Dalmata – Albanese con S. Marco*
3. *Un Soldo dal 1811. del Regno d' Italia, colla effigie di Napoleone I*
4. *Un centesimo del Regno d' Italia, colla effigie di Napoleone I del 1809.*
5. *Un Bajocco Romano collo stema di Gregorio XVI del 1839.*
6. *Un pezzo da 5 centesimi del 1849. della Repubblica Veneziana*
7. *Un pezzo da 3 centesimi del 1849. della Repubblica Veneziana*
8. *Un Bajocco della Repubblica Romana del 1849.*

Kao član utemeljitelj darovao je 1868. Knjižnici Matice dalmatinske⁵⁸ 12 knjiga⁵⁹:

1. *Scivat Gospod. Jesusa Christa Naroda gioviecjanskoga Spasitelja po Mateu, Marku, Luci i Ivanu itd. Svezak 1.na*
2. *Vicić V = Pisme Razlike na poštenje Božje, B.D. Marie i Svin Svetih itd. Svezak 1.na*

3. *Dogodovstveno Poridjenje xivota Marie Morl itd. Svezak 1.na*
4. *Rakomarich F. P. = Nauk Karstianski u kratko skupglien i sloxen itd. 1.na*
5. *Allendini Francesco Maria = Esame critico della Questione intorno alla Patria di S. Girolamo Vol. 1.no*
6. *Ciobarnich Josephi = Die Natali S. M. Francisci Josephi Imperatori set Regis Ode fasc. 1.no*
7. *Xenophontis Instituto Cyri Vol. 1.no*
8. *Sorgato ab. Gaetano = Memorie Funebri Antiche e Recenti offerte per la stampa Vol. 1.no* 9. *Ciceronis = Tusculanarum Disputationum libri V. Vol. 1.^{num}*
10. *Scina' Domenico = Introduzione alla fisica Sperimentale – Vol. 1.no*
11. *De Ivellio Nicolo' = Nel Solenne ingresso di Mons. Paolo Clemente Miossich, Discorso Fasc. 1.no*
12. *Uprave Razbora Ljudskoga – Svezak 1.^{an}*.

Izuzetno je zanimljiva i s tim razlogom u cijelosti prikazana molba upućena Franji Josipu I., austrijskom caru i ugarsko-hrvatskom i češkom kralju, kojom je Matteo Ivčević ponudio donaciju od petnaest svojih knjiga Carskoj knjižnici:⁶⁰

Sacra Maesta!

Animato dai sensi d' inalterabile suddita fedelta', dimostrata mai sempre, anco ne' tempi piu' difficili, osa il devoto sottoscritto supplicare Vostra Maesta, quale Augusto Suo Imperatore e Re, a voler accogliere con uno sguardo benigno alcuni piccoli parti del suo ingegno, da riporsi graziosamente nella Biblioteca Privata di Vostra Sacra Maesta'. Sacerdote e Professore fin dal 1844. dell' I.R. Ginnasio di Spalato, ed ora presso quello di Zara dall' anno 1852., procuro' a vantaggio della dalmata studiosa gioventu' di occupare i ritagli di tempo libero, dando in luce i quindici Opuscoli, che tiensi onorato nell' unire alla presente devota supplicazione ; e i quali sono di argomento o morale, o didattico o patrio, come costa dall' annesso loro catalogo.

Si degni la Maesta' Vostra di accettare questo tenne dono, che nel di appunto dell' Auspicato Onomastico viene depresso ai Vostri Augusti Piedi: mentre l' umile sottoscritto considerera' tanta eccelsa degnazione come il piu' segnalato premio alle sue fatiche, sostenute finora nel publico servizio dello Stato.

Vienna, li 4. Ottobre 1870.

Di Vostra Sacra Maesta'

Umil.^{mo} e Devotiss.^{mo} Suddito Sacerdote Matteo Ivcevich I.R. Prof. Anziano del Ginnasio di Zara

Catalogo Degli Opuscoli del sottoscritto annessi alla Supplicazione del di 4. Ottobre 1870.

- 1.° *Di Dante Alighieri il Canto V.° dell Inferno esposto con Note Istoriche, Estetiche, Filologiche ecc. – Spalato, 1847.*
- 2.° *Novena Vesperi e Messa in onore di S. Luigi Gonzaga - Spalato, 1847.*
- 3.° *Delle Lodi di Sant' Amastasia Martire, Orazione - Spalato, 1851.*
- 4.° *Introduzione allo Studio della Storia e Geografia – Spalato, 1850.*
- 5.° *Breve Geografia della Palestina - Zara, 1851.*
- 6.° *Povist Vangelška, Rukopis Dra. J. Kavanjini-a u Zadru, 1853.*
7. *Di Antonio Tochich da Spalato, Cenni – Zara, 1856.*
- 8.° *Lettere di alcune Illustri Italiane a Dalmati Ragguardevoli. Zara 1857.*
- 9.° *Altri Scritti di Antonio Tochich – Zara, 1858.*
- 10.° *Alla Cara Memoria di Don Marco Scaranta - Zara 1858.*
- 11.° *Necrologia del P. Costantino da Pasmanno - Zara, 1860.*
- 12.° *Cenni intorno a Benemeriti Maestri e Virtuosi Discepoli – Zara, 1867.*
- 13.° *Intorno a Mons. Luigi Maria Pini, Vescovo, Cenni – Zara, 1865.*
- 14.° *Intorno alla Necesita' dei Buoni Costumi ecc. - Zara, 1869.*
- 15.° *Intorno a Givanni Bercih ecc. Parole – Zara, 1670.*

*Sacerdote Matteo Ivceovich I.R. Professore Anziano
del Ginnasio di I^a Classe in Zara ecc.*

Prelazak Mattea Ivčevića iz splitske u zadarsku gimnaziju bio je popraćen dopisom od 1. rujna 1852. Ivana Frančeskija, privremenog upravitelja (*Giovanni Franceschi Dirett. Provv.*) Gimnazije u Splitu, u kojem je Mattea Ivčevića opisao kao visoko moralnu ličnost, vrsnog pedagoga i cijenjenog profesora talijanskog jezika, povijesti i zemljopisa, a od 1849. i hrvatskoga jezika niže, *Ginnasio inferiore*, i više, *Ginnasio Superiore*, Gimnazije u Splitu.⁶¹ Svojim predanim radom kao svećenik, profesor, pisac i prevoditelj, a posebno kao sudionik u borbi za ravnopravnost hrvatskoga jezika u Dalmaciji Matteo Ivčević ostavio je neizbrisiv trag u vremenu u kojem je živio i radio.

KRATICE

DAST Državni arhiv u Splitu
MKU Matična knjiga umrlih

BILJEŠKE

- ¹ DAST-373 Osobni arhiv Mate Ivčević, Sig. OFIT 1.1.; 1.1.1. br. 3; ...*Thoma filio Antoni Ivceovich, et Barbara filia q^m Antonii Calebotta, legitimus Conjugibus cui impositum fuit nomen = Mattheus Marinus...*
- ² DAST-179 Zbirka matičnih knjiga, MKU Trogir, Sig.179/776, str. 249 upis br. 55. *Matteo Ivčević di anni 71...*
- ³ ad (1). br.1; *Studii percorsi, di obbligo e liberi: Tutti con lode secondo il passato Sistema Austriaco, negl' I.R. Istituti di Publica Istruzione.*
- ⁴ Ilirica Moderna (Madre lingua).
- ⁵ Ad. (1). 1.1.2. br. 68 ...*Dilectum Nobis in Christo Mattheum Ivcevic. Prima clericali Tonsura initiatum, munitum litteris Dimisorialitus sui Ordinarii, previo examine ac premissis spiritualibus exercitiis, ad Ostiaratus, Lecdoratus, Exorcistatus, et Acolijthatus Minores Ordines...*
- ⁶ Tonzura (lat. *tonsura* = šišanje, brijanje) je običaj brijanja ili šišanja kose na tjemenu u obliku kruga kao znak primanja u svećeničke redove.
- ⁷ Petar Runje: *Ređenje u Zadru početkom 16. stoljeća*. Rad Zavoda za povij. znan. HAZU u Zadru, Zadar 2009. sv. 51, 110.
- ⁸ Ad.(1).1.1.2. br. 67. *P. Aloisius Maria Pini Dei et Apostolicae Sedis Gratia Episcopus Spalatensis et Macarensis etc. etc. Dilecto Nobis in Christo R.D. Mattheus Ivcevic apud localem I.R. Ginnasium Grammaticas Magistro supplenti salutem in Domino.*
- ⁹ Isto. br. 67. *B. Josephus Godeassi Dei et Apostolice Sedis Gratia Archiepiscopus Jadrensis Dalmatie Metropolitana. Universis ed singulis etc. fidem facimus atque testarum dilectum Nobis in Christo R.D. Mattheum Ivceovich Diaconum Diocesis Spalatensis a suo Ordinario rite dimissum ac super Interstitiis ...*
- ¹⁰ Vicko Ivčević *Vincentius, Vicenz, Vincenzo Ivceovich* (Trogir, 1801. - Zadar, 1864.), kanonik i pisac. Zaslužan je za promicanje uporabe hrvatskog jezika u školskoj poduci i vjerskim obredima. Bio je predsjednik Komisije za izdavaštvo školskih knjiga na hrvatskom jeziku u Dalmaciji te glavni nadzornik škola Zadarske nadbiskupije.
- ¹¹ Ad (1).1.1.1. br. 1.
- ¹² Godine 1848. ukinuto je Dvorsko povjerenstvo za odgoj i obrazovanje te je iste godine osnovano Ministarstvo za bogoštovanje i nastavu, koje je donijelo odluku o reformama. S tim je prestala podređenost škole okružnom poglavarstvu.
- ¹³ *Ecc. I. R. Eccelso Imperiale Reale.*
- ¹⁴ *Decreto.*
- ¹⁵ *Reverendissimo.*
- ¹⁶ Vicko Zmajević (1713. - 1746.) bio je rodом iz Perasta. Po nalogu pape Klementa XI. premješten je u Zadar, gdje je osnovao sjemenište za svećenike glagoljaše. Sjemenište je otvorio 1748. njegov nasljednik Mate Karaman Splićanin.
- ¹⁷ Ad. (1) 1.1.1. br. 4.
- ¹⁸ Gregorio Allacevich rođen je u Makarskoj 1787., umro u Makarskoj 17. X. 1845. Bio je profesor gramatike u Gimnaziji u Splitu te počasni kanonik splitske katedrale.

- ¹⁹ Nakon reforme upravu škola preuzeli su nastavnički zborovi na čelu s prefektom, odnosno upraviteljem.
- ²⁰ *Publica*.
- ²¹ Ad. (1) br. 20 Dopis upućen Matteu Ivčeviću od dvorskog savjetnika *Consigliere Aulico ed Amministratore della presidenza Governativa Strasoldo*, Zadar 2. II. 1849., kojim ga obavještava o njegovu izboru za člana Komisije. Ad. (1) 1.1. 4. br. 173. Dopis kanonika Vicenza Ivčevića upućenog Matteu Ivčeviću iz Nadbiskupskog ordinarijata u Zadru od 5. II. 1849. kojim se potvrđuje njegov izbor za člana Komisije.
- ²² Fiorini 1000 moneta corente – forinta 1000 novca u optjecaju.
- ²³ *Ginnasiale*.
- ²⁴ Dubravka Kolić: *Carsko – kraljevsko Namjesništvo u Zadru 1814. - 1918., Institucije i gradivo*. Zadar 2010., 193. Giovanni Cav. Wagner je namjesnik za Dalmaciju od 30. VII. 1868. do 1869.
- ²⁵ Isto, Giuseppe Barone Fluk Privremeni upravitelj Namjesništva 1869. - 1870.
- ²⁶ Isto, Gabriel Barun Rodić namjesnik za Kraljevinu Dalmaciju 22. VIII. 1870. do 12. XI. 1881.
- ²⁷ Ad (1). 1.1. 3. br. 149. Molbu upućenu Gabri barunu od Rodića (1812. - 1890.) napisao je na hrvatskom i talijanskom jeziku, s tim da je molba na hrvatskom jeziku taksirana s markom od 50 kr.
- ²⁸ Isto.
- ²⁹ Sačuvane književne radove Mattea Ivčevića obradila je i popisala Marina Grgičević: *Osobni arhivski fond Mate Ivčević*. Građa i prilozi za povijest Dalmacije, sv. 17, Split 2001., 129-131.
- ³⁰ Benediktinski red utemeljio je sv. Benedikt oko godine 529, u Montecassinu. Kao najstariji crkveni red na Zapadu pod geslom *Ora et labora* prenosili su, uz vjeru, pismenost i kulturu.
- ³¹ Marko Landeka: *Povijest vinkovačke gimnazije*. Osijek 2002. I-II.
- ³² Slavko Kovačić: *Katedralne škole u Dalmaciji pod mletačkom vlašću od 16. do 19. stoljeća prema biskupskim izvještajima Svetoj Stolici*. Croatica Christiana Periodica, Zagreb 15/1991., br. 27, 62.
- ³³ Stefano *Stjepan* Cosmi rodio se u Veneciji 24. rujna 1629., a umro u Splitu 10. V. 1707. Premda je za splitskog nadbiskupa imenovan 1678., dužnost je preuzeo tek 1683. godine.
- ³⁴ Somaski red osnovao je sv. Jeronim (*Geronimo*) Emiliani (Venecija, 1486. - Somaska kod Bergama, 1537.) kao *Družbu slugu siromaha* za pomoć siročadi i siromaha. Red je bio raširen naročito na području Mletačke Republike.
- ³⁵ S. Kovačić: n. d. (32) 67.
- ³⁶ Stanko Piplović: *Zgrade sjemeništa i klasične gimnazije u Splitu*. 290 godina Klasične gimnazije u Splitu, Split 1990. 173.
- ³⁷ Isto n. d. 184.
- ³⁸ Isto n. d. 186.
- ³⁹ Gimnazija u Splitu otvorena je 20. studenog 1817. Na mjesto upravitelja postavljen je okružni poglavar Enrico Reha. *L.I.R. Effetivo Consigliere di Governo Capitano Circolare Enrico Reha*.
- ⁴⁰ *Codice ginasiale, o sia, Raccolta degli ordini e regolamenti intorno alla costituzione ed*

- organizzazione dei Ginnasj, Milano: Dalla Imp.(imperiale) Regia Stamperia, 1818.*
- ⁴¹ *Kronika splitske gimnazije od ljeta Gospodnjega 1817./1818. do 1866./67.* Transkribirala, prevela i komentirala Ljerka Šimunković; Građa i prilozi za povijest Dalmacije, Split 2010./2011. br. 23, 13.
- ⁴² Josip Posedal: *Iz povijesti Klasične gimnazije.* Spomenica 150. godišnjice Klasične gimnazije u Splitu 1817. -1967., Split 1967., 14.
- ⁴³ Nazivi za hrvatski jezik bili su: *madre lingua - Illirica moderna, illirico Dalmata, lingua Illirica, La lingua del paese, lingua Slava, Slava meridionale i slavo- dalmata.*
- ⁴⁴ Grga Novak: *Povijest Splita.* Knjiga treća (Od 1797. do 1882 god.), Split 2005., 458.
- ⁴⁵ Matteo Ivčević je bio član, a Vincenzo Ivčević predsjednik Komisije za izdavaštvo školskih knjiga.
- ⁴⁶ N. d. (44) 459.
- ⁴⁷ Ad. (1) 1.1.1. br 12.
- ⁴⁸ DAST-57. Klasična gimnazija u Splitu. K-192 *Historia Gymnasii Spalatensis ad anno Domini 1817./18. usque ad annum 1866./67.f.* 208 v.
- ⁴⁹ Ad. (1) 1.2., 1.2.1. br. 191.
- ⁵⁰ *Nota bene.*
- ⁵¹ *Manoscritto.*
- ⁵² *Per esempio.*
- ⁵³ Isto (41) 245.
- ⁵⁴ Narodna knjižnica Paravia u Zadru naziv je dobila prema prvom donatoru i osnivaču Pietru Alessandru Paraviji (Zadar, 1797. - 1857.), sveučilišnom profesoru u Torinu.
- ⁵⁵ Isto (1) 1.4., 1.4.2. br. 259.
- ⁵⁶ *Molto Reverendo Padre.*
- ⁵⁷ Isto (1)1.4.1.4.2. br. 260.
- ⁵⁸ Maticu dalmatinsku utemeljio je Božidar Petranović uz pomoć Mihovila Klaića, Mihovila Pavlinovića, Mattea Ivčevića i drugih 1862. u Zadru. Zamišljena je kao književno, znanstveno, kulturno društvo s ciljem da razvija znanost, umjetnost, hrvatsku književnost, a naročito da njeguje hrvatski književni jezik. Od godine 1912. Matica dalmatinska djeluje u okviru Matice hrvatske, kojoj je pripojena.
- ⁵⁹ Ad. (1)1.4. 1.4.2. br. 261.
- ⁶⁰ Ad. (1)1.4.,1.4.2. br. 262.
- ⁶¹ Ad. (1) br. 29

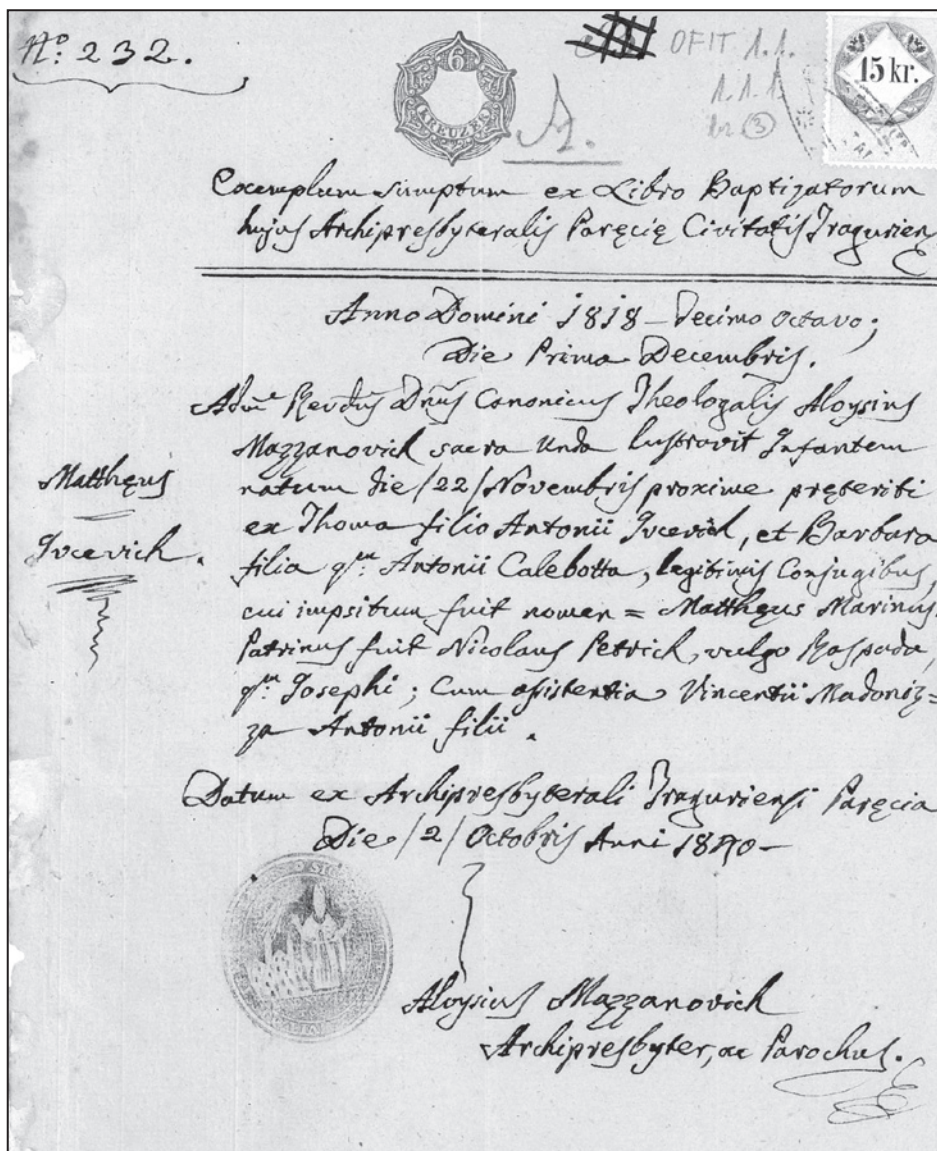
THE REVEREND MATTEO (MATE) IVČEVIĆ

Summary

Matteo, Mate, Matej, Matija Ivčević (*Ivcevič*) was born on 22nd November, 1818 in Trogir to Toma Ivčević and Barbara Kalebota. He died in Trogir on 23rd August, 1889 at the age of 71. He was a true polymath: a secular priest, a librarian, a writer, a translator, the principal of grammar schools in Zadar and Dubrovnik, one of the founders of *Matica dalmatinska* (*Matrix Dalmatica*), a collector of rare books and a distinguished benefactor. He attended primary schools in Trogir and Šibenik. He attended grammar schools in Split and Zadar. He graduated from the Faculty of Theology in 1843. He constantly received commendations for his academic achievements. He spoke fluent Italian, Latin and Croatian. He wrote a number of critical essays on history, politics and literature in the above mentioned languages. He was also the author of a number of eulogies to Dalmatian priests. He also knew Greek, Old Croatian, Syriac, Arabic, Hebrew, Caldaic and German. Having taken vows in Trogir on 16th September, 1839, he joined lower-ranking clergy. In order to join higher-ranking clergy, he took vows on 1st September, 1844, in Pag, in the presence of many distinguished members of the clergy, such as Vicko Ivčević, the Dean of Zadar and Juraj Buža, the Archpresbyter of the island of Pag.

After the death of professor Grgo Alačević in 1844, Matteo Ivčević was appointed substitute teacher at grammar school in Split. Two years later, he was employed on a permanent full-time basis at the same school. Turbulent events that followed in 1848 resulted in massive social and political changes. One of the changes was a significant educational reform: the introduction of the Croatian language in primary schools. In 1848, Matteo Ivčević was appointed first Croatian language teacher (*professore approvato*) and in 1849, by the decision of the so-called *Presidenza Governativa*, he became a member of the school books publishing board, the so-called *Komisija za izdavaštvo školskih knjiga*. In the period 1844 – 1852, Matteo Ivčević did not only teach history, geography, Italian and Croatian at the Split grammar school, but he was also a librarian there. In the period 1868 – 1876, he lived in Zadar where he worked as both a teacher and a librarian. In 1868, he was appointed principal of the grammar school. He was the Zadar grammar school principal until retirement in 1876. He was also appointed substitute principal of grammar school in Dubrovnik for the period 1870 – 1872. Božidar Pribičević, Mihovil Pavlinović and Matteo Ivčević were cofounders of the so-called *Matica dalmatinska*. (*Matrix Dalmatia*) *Matica dalmatinska* was founded in 1862. As a true bibliophile, M. Ivčević collected rare and valuable prints and manuscripts, some of which he also donated to both church and secular libraries. His letter of request to Francis Joseph I, in which he kindly asked the Emperor to accept his donation of books to the Imperial Library, is a very interesting piece of writing.

Matteo Ivčević dedicated his life to priesthood, teaching, writing and translating. He also strove for the equality and the official recognition of the Croatian language in Dalmatia, thus having left a significant mark in both his own time and in the history of Dalmatia.

Slika 1. Prijepis krštenice Mattea Ivčevića od 2. listopada 1840.

N. 10658.

A V V I S O .

In conformità delle supreme Intenzioni dell'Augustissimo MONARCA IMPERATORE E RE dirette costantemente al bene di questi amati suoi Sudditi, l'Eccelloso Imperiale Regio Governo Generale di tutta la Dalmazia con gli ossequiati Decreti 3. Dicembre 1816. Num. 10893/1923, e 30. Ottobre p. p. Num. 18866/12144. ha determinato che nella Città di Spalato venga stabilito un Ginnasio, per la istruzione della gioventù, particolarmente de' due Circoli di Spalato e di Macarsca.

Con l'ultimo di detti Decreti si compiacque lo stesso Eccelloso Governo di destinare provvisoriamente Prefetto del Ginnasio medesimo il Sig. Canonico D. Nicolò Didos Vicario Generale Capitolare di questa Diocesi, e di nominare provvisoriamente i seguenti Professori,

Sacerdote *Giorgio Lisstich* di prima e seconda Classe di Umanità,
 Sacerdote *Giuseppe Clobarich* di terza Classe di Grammatica e di Lingua Greca,
 Sacerdote *Giuseppe Bianchi* di prima e seconda Classe di Grammatica,
 Sacerdote *Pavlo Cactich Miossich* di Geografia e Storia,
 Sacerdote *Dolmo Bassa* di Matematica, Storia Naturale e Fisica; ed il
 Padre *Antonio Massimo* Minore Conventuale in Catechista, Maestro di Religione e della Morale.

Il Ginnasio risiederà in una parte dell'edificio di questo Arcivescovile Seminario. Vengono eccitati i padri, parenti, o tutori a presentare i loro giovani al Prefetto suddetto per l'annotazione nel Registro; e nella giornata di Martedì 18. corrente a presentarli di nuovo alle ore 9 antimeridiane per la classificazione alle diverse Scuole, cui si troveranno capaci; previo esame da estendersi anche alla loro moralità. Ogni Scuolare di famiglia benestante dovrà pagare la mesata di Fior. 1. e kar. 12. il primo giorno di ciascun mese a mani del Prefetto: saranno esenti dal pagamento i poveri che mediante certificato del Parroco vidimato dal Capo della Comune comprovino che la loro famiglia non ha altra risorsa fuorchè quella che abbisogna al suo giornaliero sostentamento.

L'apertura solenne del Ginnasio avrà luogo Giovedì 20. corrente. Nella Chiesa Cattedrale sarà cantata in tale occasione Messa solenne seguita dall'Inno = Veni Creator Spiritus = alle ore 10. antimeridiane, con l'intervento dell'I. R. Capitano Circolare, del Prefetto, de' Professori del Ginnasio, e de' Maestri delle Scuole Normali, non che di tutti gli Scolari. Nella Sala del Ginnasio verranno indi pronunciate dal Prefetto, e da Professori Allocuzioni analoghe alla circostanza.

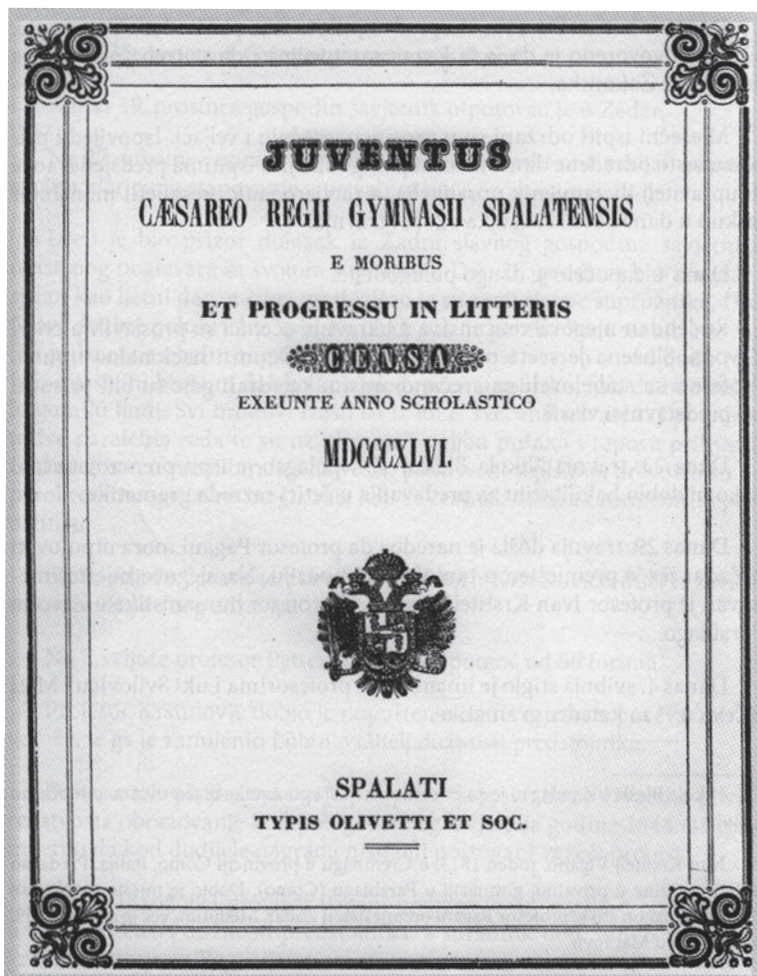
Cesseranno contemporaneamente tutte le Scuole private di Studj Ginnasiali, ed i privati Istitutori non potranno assumere siffatto incarico senza l'approvazione del Prefetto del Ginnasio, secondo i prescritti Regolamenti. Per godere de' beneficj e privilegj annessi al carattere di Scuolare del Ginnasio, che nella concorrenza agli impieghi Pubblici ricercasi che sa stato ottenuto, non saranno in appresso validi fuorchè i Certificati del Ginnasio.

Dall'I. R. Capitano Circolare in Spalato li 10. Novembre 1817.

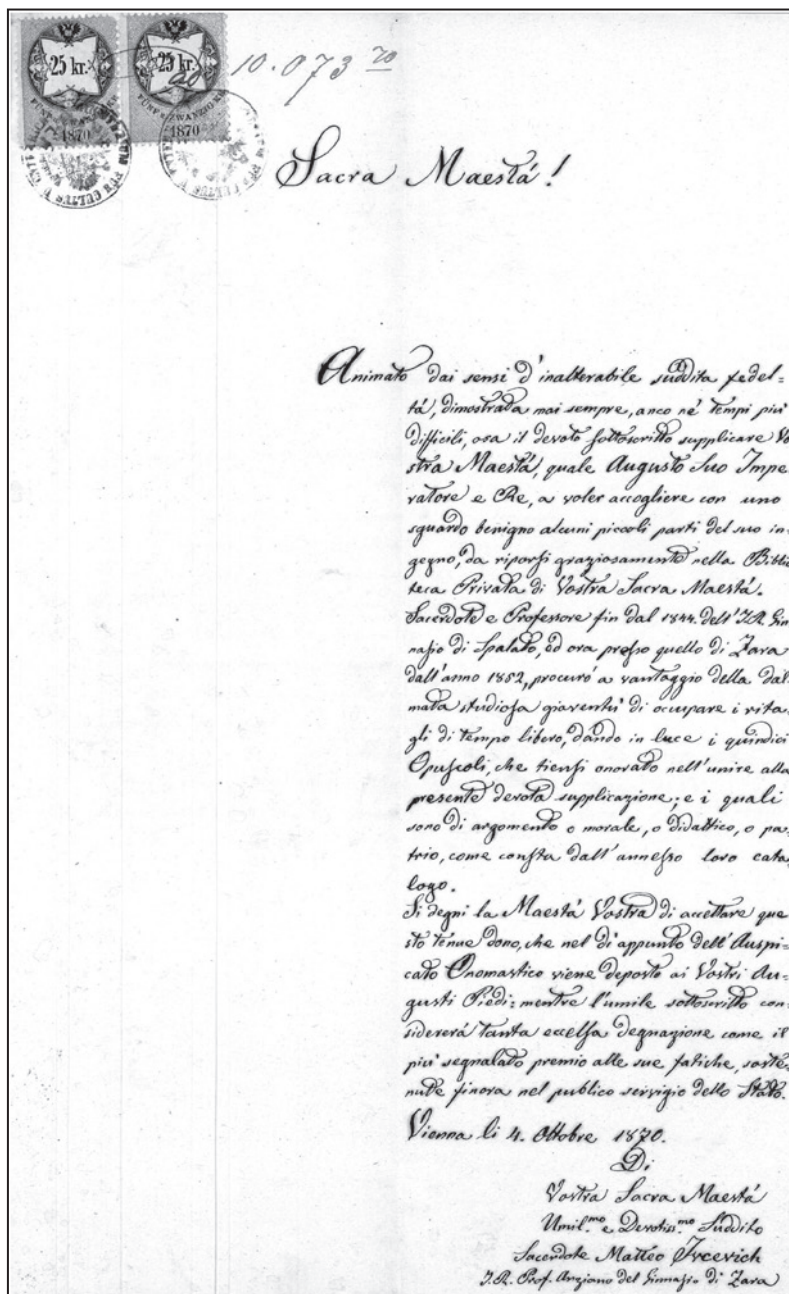
L' I. R. Effettivo Consigliere di Governo Capitano Circolare

ENRICO REHA.

Slika 2. Obavijest o osnivanju Gimnazije od 10. studenog 1817.

Slika 3. Naslovnica Programa C.k. splitske gimnazije za školsku godinu 1846.

Slika 4. Dopis koji je don Matteo Ivčević uputio caru Franji Josipu I. iz Beča 4. listopada 1870.